

Objava na spletni strani

Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport

Številka: 380-6/2016/214
Datum: 8. 7. 2016

Zadeva: Poziv za izkaz tržnega interesa za gradnjo širokopasovnih omrežij na področju Republike Slovenije v naslednjih treh letih skladno z Načrtom razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020 – vprašanja in odgovori od št. 8 do št. 23

Vprašanje 8:

Kdaj in na kakšen način bo vsebinsko implementirana direktiva 2014/61/EK (t.i. Cost Reduction direktiva), ki ima pomembno vlogo pri izvajanju Načrta NGN? TS meni, da bi bila implementacija navedene direktive v notranji pravni red s koncem letošnjega leta bistveno prepozna. Če bi bila direktiva že implementirana, bi lahko v prvi vrsti s souporabo druge javne gospodarske infrastrukture prihranili precej stroškov, kar je tudi njen osnovni namen. Kot zahteva direktiva, bi morala Republika Slovenija vzpostaviti enotno informacijsko točko,¹ Telekom Slovenije katera bi omogočila enoten vpogled v stanje in vse procese, povezane z izgradnjo komunikacijske infrastrukture. Ravno tako bi takšna točka omogočila ustrezno zbiranje tržnega interesa na način, da se operaterji med seboj ne bi prekrivali in s tem pokrili bistveno več ozemlja RS, kot pa bo to storjeno v predvideni situaciji, ko so prekrivanja med zavezujočim izraženim tržnim interesom in s tem podvajanjem infrastrukture celo predpostavljena. V Pozivu za izkaz tržnega interesa predviden postopek razreševanja morebitnega nastanka podvojenega tržnega interesa pa potencialne investitorje sili v ravnanje, ki bi lahko štel za protikonkurenčno, brez ustrezne pravne podlage, ki bi zagotovila investitorjem pravno varnost. Prav tako so pravila o nadaljnjem ravnanju (v primeru prekrivanja) nejasna. Iz tega razloga DID pozivamo, da poda natančna pojasnila:

- DID je vzpostavil pravila, v skladu s katerimi lahko več operaterjev na istem področju prijavijo tržni interes. V zvezi s tem TS zanima, kako se bo presojalo izpolnjevanje pogojev gradnje in se hkrati izognilo negospodarnemu podvojevanju infrastrukture? Predlagan način pogajanj med operaterji glede graditve na

področjih, kjer so le-ti izrazili tržni interes, je za DID sicer popolnoma neobremenjujoč, za operaterje pa takšna pogajanja brez ustreznih pravnih podlag in brez kakršnihkoli smernic in pravil predstavljajo neživiljenjske, dolgotrajne in drage postopke, s potencialom, da jih kar nekaj konča na sodišču. Poleg tega takšna nejasnost, kot navedeno v več dokumentih Evropske komisije, povzroča hudo negotovost na trgu, s tem zavira investicije, škoduje konkurenci in razvoju trga. Dogovarjanje med operaterji glede bodočega razvoja omrežja naslednje generacije bi skladno z določbami nacionalnih in komunitarnih predpisov s področja prava varstva konkurence lahko predstavljali prepovedan protikonkurenčni dogovor. Tudi

Direktiva 2014/61/EU ugotavlja, da obstoječi regulatorni ukrepi preprečujejo pogajanja med omrežnimi operaterji o usklajevanju del za postavitev elektronskih omrežij visokih hitrosti in predvideva uveljavitev ustreznih ukrepov, ki bi takšna pogajanja dejansko omogočili. TS ocenjuje, da trenutno veljavne določbe ZEKom-1 (11. člen) ne predvidevajo možnosti pogajanj med investitorji na način kot ga predvideva Poziv za izkaz tržnega interesa, ter tako upoštevanje določb Poziva za izkaz tržnega interesa sili investitorje v ravnanje, ki bi ga lahko Javna agencija RS za varstvo konkurence (AVK) ocenila kot prepovedano (tj. kršitev prepoved sklepanja omejevalnih sporazum iz 6. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence). Investitorje torej Poziv za izkaz tržnega interesa postavlja v položaj, ko morajo izbirati med negospodarnim ravnanjem in zavezo po gradnji infrastrukture, ki se bo lahko po nepotrebem podvojila in izpostaviti očitkom o kršitvi prava varstva konkurence. Iz navedenih razlogov DID pozivamo, da svoj predlog do sprejema ustrezne pravne podlage (tj. prenosa določb Direktive 2014/61/EU v slovenski pravni red) umakne. Po vzpostavitvi ustrezne pravne podlage in še pred ponovno objavo javnega razpisa pa naj DID pripravi tudi ustrezne smernice in pravila, na podlagi katerih bo popolnoma jasen način pogajanj, roki ter oblika podajanja zavez. V kolikor DID temu ne bi sledil, pa naj preverjanje tržnega interesa odloži vse do vzpostavitve enotne informacijske točke.

- Koliko časa je predvideno za morebitna usklajevanja med investitorji v primeru prekrivajočega se tržnega interesa in kdaj je predviden morebitni drugi krog testiranja? Hkrati opozarjamo na dejstvo, da bo prihajalo do primerov, ko bodo posamezna območja imela podvojeno infrastrukturo, na drugih pa bo lahko potreben drugi krog, ker ne bo dosežen zadosten prag prekrivanja. Kako bo v takem primeru ukrepal DID? Ali se bodo za drugi krog razveljavile zaveze iz prvega kroga izražene tržnega interesa?
- Z zgoraj navedeno situacijo bi DID torej ponovno ravnal v nasprotju s smernicami, ki pravijo, da morajo biti državne pomoči ciljno usmerjene v odpravljanje tržnih nepravilnosti, ne pa v doseganje ciljev skupnega interesa (torej doseganje ciljev digitalne agende).

Odgovor 8:

V zvezi z vprašanjem o prenosu Direktive 2014/61/EU pojasnjujemo, da je bila ta sicer delno že prenesena z obstoječim ZEKom-1, saj se je EK pri pripravi te direktive med drugim zgledovala tudi po našem zakonu. Za popolni prenos Direktive 2014/61/EU pa pripravljamo novelo ZEKom 1. Osnutek novele bomo julija 2016 predložili v javno obravnavo, sprejem novele pa pričakujemo v drugi polovici leta 2016.

V zvezi s prekrivajočim se tržnim interesom smo po opozorilu o morebitni neskladnosti usklajevanja med operaterji z Zakonom o preprečevanju omejevanja konkurence dne 15. 6. 2016 objavili popravek poziva TI. Bistvene spremembe, ki jih vnaša popravek poziva TI so, da mora biti postopek dogovarjanja skladen z določbami Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence. Tako npr. dogovor med investitorji v nobenem primeru ne sme vsebovati določbe o nekonkuriranju na maloprodajnem storitvenem trgu, nekonkuriranju pri zagotavljanju širokopasovnih storitev oziroma o razdelitvi končnih naročnikov na tem trgu, poleg tega je določen rok za sklenitev dogovora med investitorji in oblika podajanja zavez. Investitorji oziroma operaterji, ki se bodo odločili za usklajevanje z drugimi investitorji v primeru prekrivajočega se tržnega interesa, se bodo morali zavezati k prostovoljnemu odprtju infrastrukture na področjih, kjer je prišlo do dogovora med investitorji. Če do dogovora ne bo prišlo, bodo za izvedbo izkazanega tržnega interesa odgovorni vsi investitorji v obsegu, kot so ga prvotno izkazali. Menimo, da imate z upoštevanjem navedenega investitorji zagotovljeno pravno varnost in ne bi smelo priti do protikonkurenčnih ravnanj.

Za morebitna usklajevanja med investitorji v primeru prekrivajočega se tržnega interesa je predviden 30-dnevni rok. V sklopu prvega kroga testiranja tržnega interesa morate investitorji do vključno 5. 8. 2016 do 24:00 vnesti ustrezne podatke v spletno aplikacijo in o izkazanem tržnem interesu najkasneje do 10. 8. 2016 do 12:00 pisno obvestiti MIZŠ in Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve (v nadaljevanju: AKOS). V nadaljevanju bo MIZŠ v roku enega meseca analiziral prejete podatke, to je do 10. 9. 2016. V postopku analize prejetih podatkov bodo znani podatki o prekrivajočem se tržnem interesu in podatki o tržnem interesu po gospodinjstvih v obeh geografskih segmentih. V primeru ugotovitve prekrivajočega se tržnega interesa in ob upoštevanju morebitnega soglasja investitorjev, bo MIZŠ o prekrivajočem tržnem interesu obvestil vpletene investitorje. V primeru, da boste investitorji izrazili premalo tržnega interesa in razpoložljiva javna sredstva ne bodo zadoščala za pokritje ugotovljenih belih lis, bo potrebno premakniti

mejo med geografskima segmentoma goste in redke poseljenosti. V tem primeru bomo objavili drugi krog testiranja tržnega interesa. V drugem krogu bo zmanjšano število gospodinjstev, za katera je treba zagotoviti 100 Mb/s, in povečano število gospodinjstev, za katera je treba zagotoviti infrastrukturo vsaj 30 Mb/s. Dejansko bo v drugem krogu ponovljeno testiranje tržnega interesa za nova območja v segmentu s ciljno hitrostjo 30 Mb/s, ki so premaknjena iz segmenta 100 Mb/s. Tržni interes, ki je bil izkazan v prvem krogu, ne bo razveljavljen. Obveznosti iz prvega kroga bodo torej veljale za vse operaterje, ki so izkazali tržni interes za posamezna področja poseljenosti.

Glede na navedeno državno pomoč ciljno usmerjamo v odpravljanje tržnih nepopolnosti, oziroma na območja, kjer trg ne zagotavlja širokopasovnega omrežja in prebivalci oziroma gospodinjstva nimajo dovolj zmogljivega širokopasovnega dostopa do interneta.

Vprašanje 9:

Prosimo, da natančno defnirate pojme »koncentracijske točke« ter »nove koncentracijske točke« na Sliki 4 na strani 22 Načrta NGN. AKOS je v strokovnih podlagah obrazložil logiko radija okoli koncentracijske točke, medtem, ko je DID ta radij razširil brez ustrezne utemeljitve. Na kakšen način je DID prišel do radija 1400m? V zvezi s tem prosimo za navodilo, na kakšen način bo mogoče pridobiti natančne pozicije koncentracijskih točk?

Odgovor 9:

V zvezi z vprašanji o definicijah pojmov »koncentracijske točke« in »nove koncentracijske točke«, pojasnujemo, da sta bila ta dva pojma, ki sta razvidna iz slik 4 in 5 v Načrtu NGN 2020, povzeta po analitičnih podlagah, ki jih je pripravil AKOS. Za namen uporabe Načrta NGN 2020 pa smo te točke poimenovali centralne točke in radij povečali na 1.400 m zaradi geografske segmentacije gospodinjstev in izhodiščne prilagoditve razmerja med gosto in redko poseljenostjo glede na višino razpoložljivih javnih sredstev. Za informacije o poziciji centralnih točk, predlagamo, da se obrnete neposredno na AKOS.

Vprašanje 10:

DID prav tako prosimo, da pojasni, kako bodo definirane bele, sive in črne lise glede na napovedano testiranje komercialnega interesa gradnje omrežij dostopa do interneta najmanj 100 Mbit/s (ultra hrtrih Telekom Slovenije omrežij)? V primeru neustrezne definicije se lahko zgodi, da bodo javna sredstva investirana na področjih z npr. tremi infrastrukturami, ki omogočajo hitrosti 30 Mbit/s ali več. V 8. Poglavju Načrta se namreč DID sklicuje na definicijo, ki se nanaša na gradnjo NGN omrežij.

Odgovor 10:

Definicija belih, sivih in črnih lis je podana v poglavju 8 Načrta NGN 2020. Javna sredstva bodo investirana le na območjih, na katerih ni nobene širokopasovne infrastrukture v zahtevani kakovosti niti ni zagotovil, da bi bila ta v bližnji prihodnosti tam razvita.

Vprašanje 11:

V kolikor bo testiranje tržnega interesa pokazalo velik razkorak med načrtovanimi cilji in dejansko izvedljivostjo - na primer zagotoviti 100 Mbit/s le 85 % ali manj ali bo DID prilagodil cilje v smeri, da bo širokopasovni dostop omogočen za vse prebivalce ali bo diskriminiralo del prebivalstva, ki ne bodo z Načrtom pridobili nič? Kje bo DID pridobil dodatna potrebna sredstva za doseg zastavljenih ciljev?

Odgovor 11:

Če bo testiranje tržnega interesa pokazalo razkorak med načrtovanimi cilji in dejansko izvedljivostjo, bo, kot je bilo predhodno že opisano, potreben premik meje med geografskima segmentoma goste in redke poseljenosti. S tem bo zmanjšano število gospodinjstev, za katera je treba zagotoviti 100 Mb/s.

Vprašanje 12:

Zaradi resnih zavez iz naslova izražanja tržnega interesa je nujno, da smo operaterji ustrezno seznanjeni z vsebino »Dogovorov o izvedbi tržnega interesa«, ki naj bi jih podpisali. Z vsebino osnutka »Ogovora o izvedbi tržnega interesa« smo bili seznanjeni šele dne 10.6.2016. Zaradi preverbe pravno-finančnih zavez

potrebujemo več časa., kot nam je preostalo do izteka roka za izkaz trženja interesa, saj je potrebno dokument skrbno proučiti. Glede nato, da je navedeno, da gre zgolj za osnutek »Dogovora o izvedbi trženja

interesa», se le-ta vsebinsko lahko še spremeni. TS želi prav tako zagotovilo, da bodo pogodbe identične (tipske) za vse operaterje, ki bodo izražali komercialni interes, ter da bodo vse podpisane pogodbe javno objavljene. V zvezi s tem TS opozarja, da je predvideno premalo časa za izražanje trženja interesa, saj mora TS prav tako upoštevati interne postopke v zvezi z bodočim angažiranjem investicijskih sredstev. Po prvem pregledu osnutka »Dogovora o izvedbi trženja interesa» smo v 4. členu zaznali določbo iz roka izvedbe, ki navaja sledeče: »Investitor bo izkazani tržni interes za gradnjo .... omrežnih priključnih točk izvedel do (opomba: datum preračunati na T+ 3 leta; T = pisno obvestilo investitorja).«

V zvezi s tem nas zanima, kako se šteje datum pisnega obvestila v primeru, da se izvedejo medsebojna usklajevanja in je definirano, da mora investitor nato ponovno oddati nepreklicen seznam točk izgradnje? Ali to pomeni, da rok izvedbe začne teči od tega datuma za vse OPT, kjer smo izrazili tržni interes ali samo za tiste, ki smo jih na novo dodali/modificirali zaradi usklajevanja ob prekrivanju? Pogajanja se namreč lahko zavlečejo in to pomembno vpliva na možen začetek gradnje. V tej povezavi DID naprošamo, da se navedeni člen prilagodi na način, da se dogovor podpiše po končanih pogajanjih in s tem omogoči enakovredna obravnava območij, kjer je prisotna le ena prijava operaterja in drugih, kjer bodo potrebna pogajanja. V primeru, da se na tržni interes prijavi le en operater na določenem področju, se dogovor podpiše takoj.

Odgovor 12:

Skupaj s Popravkom poziva za izkaz trženja interesa v točkah 4.3 in 4.4. o prekrivajočem se tržnem interesu smo 15. 6. 2016 objavili tudi vzorec dogovora o izvedbi trženja interesa investitorja. Dogovor je tipski, tako da bodo vsi operaterji, ki bodo izrazili TI, podpisali enak dogovor. Vse podpisane dogovore bomo objavili, razen prilog, ki morebiti predstavljajo poslovno skrivnost operaterjev in bodo tako označene. V primeru prekrivajočega se trženja interesa in usklajevanja med investitorji, bodo morali ti, poleg noveliranja podatkov v spletni aplikaciji in predložitvi novega in nepreklicnega seznama omrežnih priključnih točk, ki predstavljajo njegov tržni interes, predložiti tudi novelirano pisno obvestilo o izkazanem tržnem interesu, skupaj z zahtevanimi prilogami. Dogovore s posameznimi investitorji bomo, glede na zatečeno stanje in prekrivanje izraženega trženja interesa z drugimi investitorji, lahko sklepali tudi parcialno. Glede na navedeno, bo s posamičnimi investitorji morebiti sklenjenih tudi več dogovorov o izvedbi trženja interesa. V vsakem primeru bomo dogovor sklenili takoj, če bo za določeno področje tržni interes izrazil en sam operater. Rok za izvedbo trženja interesa začne teči od pisnega obvestila ministrstvu in AKOS o izkazu trženja interesa, skladno z 11/4 členom ZEKom-1.

Vprašanje 13:

Telekom Slovenije hkrati pozivamo DID, da ustrezno poskrbi za ohranjanje stopnje zaupnosti posredovane

dokumentacije v zvezi z izražanjem trženja interesa, saj predstavljajo dokumenti praviloma v celoti poslovna skrivnost in se jih po predhodnem dogovoru lahko razkriva zgolj parcialno. Iz navedenega razloga TS prosi za seznanitev z načinom rokovanja s posredovanimi dokumenti, skupaj s seznamom uradnih oseb, ki bodo za obravnavo dokumentov odgovorne ter zagotovilo, da podatki ne bodo prišli v roke nepooblaščenim osebam.

Odgovor 13:

V zvezi s prošnjo za seznanitev z načinom rokovanja s posredovanimi dokumenti pojasnjujemo, da morajo v skladu z Uredbo o upravnem poslovanju javni uslužbenci varovati poslovne skrivnosti, ki jih kot take označijo stranke, ponudniki in drugi poslovni subjekti, in podatke, za katere je očitno, da bi nastala občutna škoda, če bi zanje izvedela nepooblaščen oseba, v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe. Javni uslužbenci ne smejo puščati nosilcev z osebnimi podatki, poslovnimi skrivnostmi ali drugimi varovanimi podatki na odprtih površinah pisarniške opreme ali drugih mestih, kjer so dostopni nepooblaščenim osebam. Nosilce podatkov morajo javni uslužbenci varno shraniti vedno, ko niso fizično prisotni v prostoru.

Sprejeti interni Pravilnik o varovanju tajnih podatkov v Ministrstvu za izobraževanje, znanost, in šport, ki ga uporabljamo pri svojem delu, izrecno določa, da so vsi imenovani funkcionarji in zaposleni javni uslužbenci ministrstva in organov v sestavi ministrstva dolžni varovati tajne podatke ministrstva in drugih pravnih in fizičnih oseb, katerih razkritje bi lahko povzročilo škodljive posledice za varnost države ali za njene politične in gospodarske koristi, in podatke, ki so določeni kot poslovna tajnost ali druga tajnost v skladu z veljavnimi predpisi ali drugimi akti, ne glede na medij na katerem so zapisani. Uslužbenci ministrstva so dolžni varovati tajnost podatkov v skladu z omenjenim pravilnikom, kakor tudi v skladu s splošno zakonodajo na tem področju. Dolžnost varovanja tajnih podatkov ne preneha s prenehanjem funkcije ali delovnega razmerja na ministrstvu.

Vprašanje 14:

V primeru, ko tržni interes izrazi več potencialnih investitorjev, smo v končni obravnavi operaterji glede na trenutno veljavne predpise postavljeni v neenako pozicijo. Ker je TS na širokopasovnem omrežju opredeljen kot edini operater s pomembno tržno močjo, je zgolj TS dolžan omogočati dostop do svojega omrežja vsem drugim operaterjem. V primeru ko TS tržnega interesa ne bi prijavil, in bi komercialno omrežje zgradil drug ponudnik, bi to pomenilo, da na tem območju storitvena konkurenca ne bi bila omogočena. Drug operater namreč v primeru uporabe zasebnih sredstev za izgradnjo omrežja naslednje generacije ne bi bil dolžan zagotoviti dostopa drugim operaterjem. Kakšni so predvideni ukrepi DID v takšnem primeru? Kako bo DID preprečil, da operater, ki bo edini zgradil infrastrukturo na določenem območju in ne bo omogočal razvezave svoje infrastrukture, ne bo izvajal cenovno monopolnega pritiska na naročnike na svojem področju? V popravku točke 4.4. poziva za izkaz tržnega interesa, ki se nanaša na dogovarjanje med operaterji, DID sicer navaja, da bo omrežje tam, kjer se bodo operaterji medsebojno dogovarjali, odprto. Kaj pa tam, kjer medsebojnega dogovarjanja ne bo? Na kakšen način bo DID koordiniral različne razmere in kriterije na celotnem območju? V primeru da bo omrežje odprto, katere regulatorne obveznosti poleg same odprtosti bodo še zahtevane od operaterjev (predvideno je enako obravnavanje, kaj pa preglednost in cenovna regulacija)? Predlagamo, da so obveznosti operaterjev primerljive obstoječim regulatornim obveznostim Telekom Slovenije.

Odgovor 14:

AKOS je na podlagi analize trga in postopka skladno z določbami ZEKom-1 določil Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo in mu naložil ustrezne obveznosti, med drugim tudi odprt dostop do omrežja vsem izvajalcem storitev. Direktorat za informacijsko družbo je v korist končnih uporabnikov predvidel prostovoljno zavezo investitorjev, da del omrežja, kjer se je tržni interes več investitorjev prekrival in so se ti sporazumeli o skupni gradnji ali razdelitvi področij gradnje, prostovoljno odprejo vsem zainteresiranim ponudnikom končnih storitev. Odločitev o tej prostovoljni zavezi je na strani investitorjev, ki na tak način zagotovijo, da ne bo prišlo do omejevanja konkurence. Sicer pa v vseh primerih regulacijo javnih komunikacijskih omrežij skladno z določbami ZEKom-1 izvaja AKOS.

Vprašanje 15:

Kdaj začne teči rok izvedbe 3 leta? Ob oddaji podatkov, ob pisnem obvestilu DID in AKOS o oddaji tržnega

interesa ali ob podpisu dogovora o izvedbi tržnega interesa? TS predlaga, da je podpisan dogovor po končanih pogajanjih med operaterji tisti trenutek, ko začne teči 3 letni rok, saj bi v nasprotnem primeru lahko prišlo do zamud pri izpolnjevanju obveznosti zaradi načrtnega oviranja procesa gradnje posameznih

operaterjev ali počasnega reševanja medoperaterskih sporov s strani pristojnega organa. V točki 4.3 Poziva za izkaz tržnega interesa so predvidene priloge pisnega obvestila o izkazanem tržnem interesu tudi: verodostojen poslovni načrt, podrobna časovnica gradnje, dokazila o finančni izvedljivosti načrtovanih investicijskih projektov in druge priloge, s katerimi naj bi investitor ustrezno izkazal izvedljivost izkazanega tržnega interesa za gradnjo širokopasovne infrastrukture. Ker poslovni načrt nima predpisane oblike in vsebine, bi v izogib potencialni neenaki obravnavi različnih poslovnih načrtov nujno potrebovali jasne smernice in specifikacije, kaj mora poslovni načrt nujno vsebovati. Ravno tako naj se določi vsebina in oblika, kriterije za verodostojnost ter dokazila o finančni izvedljivosti, ki jih je potrebno priložiti. V izogib arbitrarnem odločanju, ki ga spodbuja navedena nedorečenost, je potrebno opredeliti

tudi osebe oziroma proces ocenjevanja poslovnega načrta ter na osnovi katerih robnih pogojev se bo ocenjevalec odločal. V zvezi s tem prosimo za določitev jasnih pravil in smernic.

Ali obstajajo kakršnakoli enotna pravila za vse operaterje, ki bi določala, kaj in na kakšen način mora operater, ki je tržni interes izrazil, ponuditi končnemu uporabniku? Glede na odsotnost pravila, ki bi prepovedovala finančni angažma uporabnika, si lahko razlagamo poslovni načrt na način, da je na greenfield območju končni uporabnik povsem podvržen zakonitostim naravnega monopola in bo zaradi odsotnosti konkurence in pravil, plačal veliko višjo ceno priklopa kot bi jo sicer. TS prosi za določitev jasnih pravil.

Odgovor 15:

Rok za izvedbo tržnega interesa začne teči od pisnega obvestila ministrstvu in AKOS o izkazu tržnega interesa, skladno z 11/4 členom ZEKom-1. V zvezi z vprašanjem o prilogah k pisnemu obvestilu o izkazanem tržnem interesu pojasnjujemo, da je bil naš namen dodatnega utemeljevanja tržnega interesa onemogočiti oviranje zasebnih investitorjev pri javnem sofinanciranju gradnje omrežja na belih lisah, čemur smo bili priča v preteklosti, zato smo v Poziv TI smiselno povzeli vsebino 65. točke Smernic Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij.

Vsebine poslovnega načrta nismo nameravali predpisovati, saj smo predvidevali, da za poslovne subjekte, ki delujejo na telekomunikacijskem trgu, v več primerih tudi v tujem lastništvu, to ne bi smelo biti vprašljivo. Eden od operaterjev je že problematiziral predložitev celotne dodatne dokumentacije ob samem izražanju tržnega interesa, še posebej v povezavi posledičnega sankcioniranja neizvedenega tržnega interesa. Zato se strinjamo, da lahko zainteresirani investitorji namesto verodostojnega poslovnega načrta dostavijo dokument z informacijami o načrtovanem projektu, ki bo čim bolj verodostojno in celovito izkazoval izvedljivost izraženega tržnega interesa za gradnjo širokopasovne infrastrukture. Pojem »verodostojen« razumemo kot »resnično in točno, ki mu je zaupati, verjeti.«

V zvezi z vprašanjem o enotnih pravilih za vse operaterje, ki bi določala, kaj in na kakšen način mora operater, ki je tržni interes izrazil, ponuditi končnemu uporabniku pojasnjujemo, da za področja, kjer boste investitorji financirali gradnjo omrežij iz zasebnih sredstev ne postavljamo dodatnih pravil, saj so pravila regulacije trgov elektronskih komunikacij določena v ZEKom 1. Zaradi pravil preprečevanja omejevanja konkurence in v korist končnih uporabnikov postavljamo le zahteve po prostovoljnem odprtju omrežij s strani investitorjev v primeru razdelitve prekrivajočega se tržnega interesa. Kljub temu pričakujemo, da boste operaterji s privlačno ponudbo storitev pridobili zadostno število naročnikov, kar vam bo zagotovilo povrnitev investicijskih stroškov. Ministrstvo bo skladno z možnostmi v prihodnjem razvojnem obdobju do leta 2020 predvidoma izvedlo projekte spodbujanja povpraševanja po komunikacijskih storitvah in na ta način podprlo čim višjo penetracijo širokopasovnih priključkov.

Vprašanje 16:

Prosimo za natančno definicijo uporabe pojmov »gospodinjstvo« in »OPT«. Navedena pojma se pogosto mešata. Njuno jasno razlikovanje pa je izjemno pomembno, tako za financiranje gradnje kakor tudi za spremljanje učinkov izvajanja Načrta NGN. Število gospodinjstev po naslovih za izražanje tržnega interesa

bistveno odstopa od javno objavljenih kumulativnih podatkov SURS (http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp). Po našem izračunu je min. 22.000

gospodinjstev več na objavljenih naslovih komercialnega interesa, kot jih je v statistiki po naseljih. Prosimo,

da se iz povpraševanja po tržnem interesu izločijo vsa območja, na katerih je Telekom Slovenije že izgradil

optična omrežja ter jih javil skozi podatke o širokopasovnem mapiranju.

Odgovor 16:

Pojem »gospodinjstvo« povzemamo po Zakonu o prijavi prebivališča (ZPPreb), v katerem je definiran kot skupnost posameznikov, ki izjavijo, da stalno prebivajo skupaj in skupaj porabljajo dohodke za

zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb (kot na primer za stanovanje, hrano, šolanje otrok ipd.). Za gospodinjstvo se šteje tudi posameznik, ki izjavi, da prebiva sam v ločeni stanovanjski enoti, ali kot podnajemnik v delu te enote in sam porablja dohodke za zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb. Pojem »omrežna priključna točka« je definiran v 40. točki tretjega člena ZEKom – 1: omrežna priključna točka je fizična točka, na kateri ima naročnik dostop do javnega komunikacijskega omrežja; kadar omrežja vključujejo komutacijo ali usmerjanje, je omrežna priključna točka določena s posebnim omrežnim naslovom, ki je lahko vezan na številko ali ime naročnika.

V zvezi s prošnjo, da iz povpraševanja po tržnem interesu izločimo območja, kjer so že zgrajena optična omrežja pojasnujemo, da smo 8. 6. 2016 znotraj spletne aplikacije za potrebe oddaje podatkov o tržnem interesu, ki je dostopna na povezavi <http://prostor3.gov.si/ozkgji-ti/index.jsp>, objavili dva seznama naslovov, na katerih imajo gospodinjstva na dan 2. 6. 2016 že omogočene omrežne priključne točke z zmogljivostjo 100 Mb/s za geografski segment goste poseljenosti in 30 Mb/s za geografski segment redke poseljenosti. Na naslovih teh gospodinjstev že obstaja ustrezna infrastruktura in je že omogočen dostop do interneta z ustreznimi hitrostmi, zato smo z objavo seznama naslovov ta gospodinjstva izločili iz testiranja tržnega interesa.

Vprašanje 17:

Kakšen tip dostopa do podatkov o možni hitrosti širokopasovnega dostopa na EHIŠ natančno je možno pridobiti? Prosimo, da nam natančno pojasnite na koga in v kakšni obliki naj se obrnemo, če želimo operaterji pridobiti te podatke.

V podatkih so tudi naselja v občini Ajdovščina (brez centralnega naselja), za katera smo že opredeljevali tržni interes v pozivu leta 2015. Zakaj je isto področje ponovno vključeno v preverbo? Prosimo, da se navedeno območje izključi iz povpraševanja po tržnem interesu.

Prosimo za pojasnilo, ali bo investitor v primeru izraženega interesa za gospodinjstvo, kjer je bil po juliju 2015 že izražen tržni interes oziroma zagotovljena zmogljivost vseeno zavezan z izraženim interesom.

Odgovor 17:

Na EHIŠ - portalu prostor (<http://www.e-prostor.gov.si/si/>) lahko pridobite podatek o najvišji pasovni širini na posameznem hišnem naslovu.

Naselja v občini Ajdovščina, za katera ste že izrazili tržni interes v pozivu leta 2014 bomo izključili iz testiranja TI s popravkom seznama naslovov gospodinjstev, ki bo objavljen v prihodnjih dneh. Rok za izraz TI pa smo že podaljšali do 5. 8. 2016.

Vprašanje 18:

TS je prav tako opazil, da so na določenih točkah, kjer na veleprodajnem nivoju preko bakrenega omrežja zagotavljamo bitstream dostop (v skladu z vzorčno ponudbo BRO) in v GJI ni zarisana druga trasa kot trasa

Telekoma Slovenije, označeni OPT kot 100 in tako izvzeti iz baze tržnega interesa, pri čemer TS te točke ni navedel kot OPT 100 Mbit/s. Spodaj primeroma navajamo 5 primerov, za katere sklepamo, da v bližini ni drugega omrežja (preverba preko GJI tras):

Občina	Naselje	Naslov
BRDA	VIŠNJEVIK	VIŠNJEVIK 16B
BREŽICE	OREŠJE NA BIZELJSKEM	OREŠJE NA BIZELJSKEM 61
IG	KOT	KOT26
JURŠINCI	MOSTJE	MOSTJE 4
DIVAČA	DANE PRI DIVAČI	DANE PRI DIVACI 16

Ker je tovrstnih točk več 1000, sklepamo, da je prišlo do napake. Prosimo za ustrezno pojasnilo.

Obenem predlagamo, da DID objavi novo bazo točk, po katerih sprašuje po tržnem interesu, v skladu s točkami 9., 10. in 11. tega dopisa.

Odgovor 18:

Po objavi poziva TI smo ugotovili, da je bilo veliko število OPT vnesenih v ZK GJI naknadno, in da obstajajo vnosi z nepravilnimi podatki. Popravek naslovov gospodinjstev bomo objavili v sklopu popravka naslovov gospodinjstev, kot je pojasnjeno v predhodnem odgovoru.

Vprašanje 19:

Na strani 23 Načrta NGN je zapisano, da se po izvedenem testiranju trinega interesa s pregledom tržnega

interesa, seznamom belih lis, morebitno potrebno prilagoditvijo strateških ciljev glede na razpoložljiva javna

sredstva in načrtovanimi javnimi razpisi dopolni ta načrt.

V Pozivu za izkaz tržnega interes pa je navedeno, da bo DID ustrezno premaknil mejo in izvedel drugi krog

testiranja tržnega interesa za premaknjena območja po enakem postopku, kot testiranje v prvem krogu. Poziv eksplicitno ne navaja, kaj se zgodi z izraženim komercialnim interesom 100 Mbit/s, če po novem spada v 30 Mbit/s. Izvedbeni načrti se v takšnih območjih spremenijo in bi morali 100 Mbit/s interes preklicati. V Telekomu Slovenije se sprašujemo, kaj namerava DID vtem primeru storiti? Prosimo za določitev jasnih pravil.

Odgovor 19:

V kolikor bo testiranje tržnega interesa pokazalo velik razkorak med načrtovanimi cilji in dejansko izvedljivostjo, bo potreben premik meje med geografskima segmentoma goste in redke poseljenosti. Kot smo predhodno že pojasnili, bo v drugem krogu zmanjšano število gospodinjstev, za katera je treba zagotoviti 100 Mb/s, in povečano število gospodinjstev, za katera je treba zagotoviti infrastrukturo vsaj 30 Mb/s. Dejansko bo v drugem krogu ponovljeno testiranje tržnega interesa za nova območja v segmentu s ciljno hitrostjo 30 Mb/s, ki so premaknjena iz segmenta 100 Mb/s. Tržni interes, ki je bil izkazan v prvem krogu, ne bo razveljavljen. Obveznosti iz prvega kroga bodo torej veljale za vse operaterje, ki so izkazali tržni interes za posamezna področja poseljenosti.

Vprašanje 20:

Obe omrežji, tako tisto, ki je zgrajeno iz naslova tržnega interesa, kot tudi tisto z javno zasebnim partnerstvom (JZP), omogočata pozitivne družbeno-ekonomske učinke za državo in državljane. Glede na dejstvo, da je zgrajeno širokopasovno omrežje (tako zgrajeno iz naslova tržnega interesa kot tudi z JZP) eden ključnih dejavnikov gospodarskega in družbenega razvoja, bi morala biti gradnja omrežja iz naslova tržnega interesa prvenstveno v močnem javnem interesu, saj s tem lahko javna sredstva ministrstvo uporabi na drugih področjih, na katerih RS ravno tako zaostaja za Evropskim povprečjem (kot so na primer storitve e-uprave). Na kakšen način se bo operaterjem, ki bodo izrazili tržni interes za gradnjo širokopasovnih omrežij omogočilo zmanjšanje stroškov izgradnje? Iz odgovora DID z dne 27.5.2016 je razvidno, da se brezplačne služnosti ne načrtuje za komercialna omrežja. V primeru težav pri usklajevanju se zgolj napotuje na IV. Poglavje ZEKom- 1. To pomeni, da bo TS še vedno potencialno talec lokalnih skupnosti. Le ta lahko s projektnimi pogoji napravi investicijo nerentabilno (za 10 cm izkop v asfaltirano območje se zahteva preplastitev celotne površine, služnosti krepko preko 20 EUR na tm) Vse te stvari so formalizirane z občinskimi odloki, ki jih v roku enega meseca ne moremo analizirati, kar pa predstavlja pomemben element pri opredelitvi tržnega interesa. Glede na dejstvo, da smo v tem primeru operaterji obravnavani popolnoma neenako, TS predlaga, da DID vsaj obvesti občine, da je zaveza o tržnem interesu v javnem interesu pokrivanja RS s širokopasovnim omrežjem ter da naj občine sodelujejo v največji možni meri. Zaradi pravkar navedenih težav pri gradnji predlagamo, da se uporabi princip pokrivanja ruralnih krajev iz večfrekvenčne dražbe 2014, torej da je obveza izgradnje npr. na 95% območij.

Prosimo, da pojasnite kako bo DID ukrepal, ko bo operater izrazil tržni interes, bil izbran za gradnjo in posledično imel s tega naslova pogodbene obveznosti, le-tej pa bo nasprotovala lokalna skupnost oziroma ne bo mogel pridobiti vseh ustreznih soglasij in služnosti. IV poglavje ZEKom-1 sicer predvideva možnost odvzema ali omejitve lastninske pravice, kadar je to potrebno zaradi gradnje, postavitve, obratovanja iz

vzdrževanja javnega komunikacijskega omrežja, vendar je potrebno vedeti, da je postopek dolgotrajen in finančno/izvedbeno ne omogoča hitro in učinkovito gradnjo (operaterjem ne prinaša koristi). Posledično torej v takšni situaciji operater prevzema večje tveganje nastanka posledic neizpolnitve svojih obveznosti brez lastne krivde. Pri tem izpostavljamo, da ZEKom-1 pri opredelitvi prekrška zaradi nespoštovanja izraženega tržnega interesa ne razlikuje med razlogi za nastanek kršitve in potencialno bi tudi v tem primeru operater lahko bil kaznovan z globo v višini do 400.000,00 EUR. Navedeno ima tako lahko odvrtačalni vpliv za operaterje in izkrivlja analizo konkurence na trgu.

Odgovor 20:

Strinjamo se, da je širokopasovna infrastruktura eden ključnih dejavnikov gospodarskega in družbenega razvoja. Glede vaše navedbe, da bi zato morala biti poleg gradnje z javnimi sredstvi, tudi gradnja infrastrukture z zasebnimi sredstvi oz. po tržnem interesu v močnem javnem interesu, vas želimo opozoriti na določbe III. in IV. poglavja ZEKom-1, ki javnim komunikacijskim omrežjem omogočajo poseben status. V III. poglavju je določena vrsta ukrepov, povezanih z gradnjo omrežij, kot so npr. uporaba obstoječe infrastrukture, preglednost in koordinacija gradbenih del, medsektorska pomoč itd., ki lahko bistveno olajšajo naložbe v širokopasovno infrastrukturo in pripomorejo k zmanjšanju stroškov razvoja komunikacijske infrastrukture visokih hitrosti. Z določitvijo gradnje, postavitve, obratovanja in vzdrževanja vseh javnih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture v javno korist, vzpostavlja ZEKom-1 pravno podlago za odvzem ali omejitev lastninske ali druge stvarne pravice na nepremičninah - v javno korist, kadar je to potrebno zaradi gradnje, postavitve, obratovanja ali vzdrževanja javnih komunikacijskih omrežij, kar je skladno z ureditvijo 11. člena Okvirne direktive. Neodplačne služnosti na javnem dobru oziroma na nepremičninah v državni ali lokalni lasti za gradnjo infrastrukture s samo z zasebnimi sredstvi po ZEKom-1 niso predvidene. V noveli ZEKom-1 pa bomo predvideli možnost, da bodo država, lokalne skupnosti in druge osebe javnega prava lahko služnost podelili neodplačno.

Z osmim odstavkom 9. člena ZEKom-1 je predvideno, da lokalne skupnosti pospešujejo gradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture. Glede na strateški pomen razpoložljive širokopasovne infrastrukture je načeloma v interesu lokalnih skupnosti, da skladno s svojimi pristojnostmi in možnostmi podprejo realizacijo izkazanega tržnega interesa za izgradnjo širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Reševanje morebitnih nesoglasij pri pridobivanju služnostnih pravic je določeno v IV. poglavju ZEKom-1.

Ne glede na navedeno pa sprejemamo vaš predlog, da obvestimo občine o pomembnosti širokopasovne infrastrukture, ki je eden ključnih dejavnikov gospodarskega in družbenega razvoja, ter da naj pri gradnji te infrastrukture sodelujejo v največji možni meri.

Vprašanje 21:

Na kakšen način bo upoštevano načelo souporabe ostale (gospodarske) infrastrukture? DID na tem mestu pozivamo, da Telekomu Slovenije zagotovi dostop do natančnih podatkov o vrsti in razpoložljivosti (ostale) gospodarske infrastrukture, primerne za gradnjo javnih komunikacijskih omrežij. V katastru GJI, na katerega nas obrača odgovor DID z dne 27.5.2016, so zavedene samo trase. Nimamo namreč vpogleda v kapacitete in proste kapacitete. Poleg tega lastniki infrastrukture niso dolžni deliti sredstev za izgradnjo elektronskih omrežij ali pa so pogoji takšni, da je izgradnja le teh nerentabilna.

Odgovor 21:

Operaterjem omrežij elektronskih komunikacij bomo dostop do podatkov infrastrukturnih operaterjev skladno z določbami t. i. BB cost reduction direktive zagotovili z novelo ZEKom-1, ki jo pripravljamo. V tem okviru raziskujemo tudi možnosti dodatnih nacionalno specifičnih zavez za infrastrukturne operaterje.

Vprašanje 22:

DID naj nujno predvidi ustrezne regulatorne obveznosti že v samih razpisnih pogojih, zlasti: dostop do omrežje in omrežnih elementov, enako obravnavanje, standardizirano vodenje finančnih in računovodskih

evidenc, ustrezno vzorčno ponudbo, zagotavljanje SLA, KPI in SLG, in ostalo, da se zaščiti ne le iskalce dostopa na teh omrežjih, temveč PREDVSEM KONČNE UPORABNIKE.

Odgovor 22:

Glede na izkušnje iz GOŠO 1 in GOŠO 2 se strinjamo, da je treba ustrezne regulatorne obveznosti, ki izhajajo iz odprtosti omrežij, predvideti že v razpisnih pogojih. Vaše predloge o obveznostih, kot ste jih izpostavili v 16. vprašanju bomo upoštevali pri pripravi razpisa GOŠO 3.

Vprašanje 23:

TS ocenjuje, da trenutne normativne razmere in posamično ravnanje pristojnih oblastnih organov na področju razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije izkazuje elemente prepovedanega oblastnega omejevanja konkurence kot je opredeljeno v VII. delu ZPOmK-1. Določba 64. člena ZPOmK-1 prepoveduje omejevanje prostega nastopanja podjetij na trgu s splošnimi in posamičnimi akti in dejanji, s katerimi se v nasprotju z ustavo in zakonom omejujejo svobodna menjava blaga in storitev, svoboden vstop na trg, svobodno nastopanje na trgu ali s katerimi se kako drugače preprečuje konkurenca. TS meni, da mu je zaradi naloženih regulatornih obveznosti, določb ZEKom-1 in same vsebine Poziva za izkaz tržnega interesa protipravno omejeno prosto nastopanje na trgu.

TS je bil s strani AKOS določen kot edini operater s pomembno tržno močjo na področju širokopasovnih omrežij naslednje generacije in mu je bila določena obveznost zagotavljanja dostopa do omrežja drugim operaterjem. Navedeno obremenitev mora TS upoštevati tudi pri izkazu tržnega interesa in jo mora tudi ustrezno ovrednotiti. Drugi operaterji takšnih obveznosti nimajo. Z vidika drugih operaterjev tako dejansko ni bistveno ali se posamezno območje opredeli kot bela lisa ali pa na takšnem območju izrazi tržni interes TS, zato niti nimajo interesa za korektno izražanje tržnega interesa, saj si lahko tako na belih lisah kot tudi na območjih, kjer izrazi interes TS zagotovljen dostop do omrežja. Dodatna obremenitev za TS pomeni, da je TS v neenakopravnem položaju in bi posledično lahko bila napačno opredeljena območja belih lis in bi

neutemeljeno vodila v izkrivljanje konkurence z zagotavljanjem javnih sredstev za območja, kjer dejansko obstaja tržni interes. Do takšne situacije je prispevala ureditev v ZEKom-1, posamični akti AKOS ter neustrezna in preuranjena objava Poziva za izraz tržnega interesa. Tržna analiza bi lahko zagotovila pravilne informacije o stanju na trgu šele v primeru, če bi obstajali ustrezni predpisi, ki bi izenačili položaj vseh operaterjev na trgu.

Pri pripravi sprememb zakonodaje in izvedbenih aktov za namen spodbujanja razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije naj se tako DID predhodno posvetuje tudi z AVK in zagotovi dosledno spoštovanje prepovedi oblastnega omejevanja konkurence.

Odgovor 23:

V zvezi z ocenami o oblastnem omejevanju konkurence vaše ugotovitve zavračamo. Kot smo predhodno že navedli, smo po opozorilu o morebitni neskladnosti usklajevanja prekrivajočega se tržnega interesa med operaterji z določili Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence in po posvetovanju z Agencijo za varstvo konkurence dne 15. 6. 2016 objavili popravek poziva TI, s katerim smo na tej ravni zadostili prepovedi protikonkurenčnega ravnanja. Razumemo, da imate kot edini operater s pomembno tržno močjo na področju širokopasovnih omrežij naslednje generacije določene obveznosti in obremenitve. Vendar tudi drugi operaterji verjetno načrtujejo investicije, zato bodo na določenih področjih verjetno izrazili tržni interes. Nikomur pa ni v interesu napačna opredelitev belih lis in še manj izkrivljanje konkurence z uporabo javnih sredstev na območjih, kjer dejansko obstaja tržni interes.

Po pooblastilu generalnega direktorja

Mojca Jarc

sekretar

Objavljeno:

– na spletnih straneh MIZŠ:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/trzni_interes_po_na_crtu_ngn_2020/